

Obsah

Předmluva autora VII

Oddíl A – Metoda a předmět ekonomie

1. Jaká věda je ekonomie?	3
1.1 Pozitivní věda	3
1.2 Vize a model v ekonomii	5
1.3 Ekonomie – věda o lidském jednání	7
1.4 Racionalita lidského jednání	9
Shrnutí	14
Klíčové pojmy	15
Otázky	15
2. Člověk ekonomický a společnost	17
2.1 Sledování vlastního zájmu	17
2.2 Společnost směnných vztahů	19
2.3 Tržní koordinace lidských činností	21
2.4 Základní ekonomický problém	26
2.5 Lidské jednání a společenské instituce	28
Shrnutí	31
Klíčové pojmy	32
Otázky	32

Oddíl B – Ekonomické rozhodování spotřebitele

3. Spotřebitelova volba	35
3.1 Utopené náklady a náklady příležitosti	35
3.2 Spotřebitelská substituce	37
3.3 Rozpočtové omezení a optimální kombinace spotřeby	44
3.4 Kardinalistický a ordinalistický přístup	53
Shrnutí	57
Klíčové pojmy	58
Otázky a příklady	58
4. Poptávka	61
4.1 Poptávka a křivka poptávky	61
4.2 Substituční a důchodový efekt	65

4.3	Cenová elasticita poptávky	67
4.4	Poptávka v krátkém a v dlouhém období	75
4.5	Engelova křivka a důchodová elasticita poptávky	77
4.6	Křížová elasticita poptávky	85
4.7	Spotřebitelův přebytek	90
	Aplikace: Mají mít prodávající na zboží cenovky?	91
	Dodatek 1: Poukázky na potraviny	93
	Dodatek 2: Indexy životních nákladů	96
	Shrnutí	97
	Klíčové pojmy	99
	Otázky a příklady	99
5.	Volba mezi spotřebou a volným časem	101
5.1	Optimální kombinace spotřeby a volného času	101
5.2	Nabídka práce	104
	Aplikace 1: Sociální podpory a nabídka práce	106
	Aplikace 2: Progresivní zdanění a nabídka práce	107
	Shrnutí	110
	Klíčové pojmy	110
	Příklady	110
6.	Volba mezi přítomnou a budoucí spotřebou	113
6.1	Mezní míra časové preference	113
6.2	Optimální kombinace přítomné a budoucí spotřeby	116
	Aplikace: Povinné a dobrovolné penzijní spoření	122
	Shrnutí	123
	Klíčové pojmy	124
	Otázky a příklady	124
7.	Rozhodování v podmínkách rizika	127
7.1	Riziko a očekávaný výnos	127
7.2	Očekávaný užitek a averze k riziku	128
7.3	Informace snižující riziko	136
7.4	Pojištění proti riziku	139
7.5	Diverzifikace	142
	Dodatek: Ekonomie zločinu	146
	Shrnutí	151
	Klíčové pojmy	152
	Otázky a příklady	152

Oddíl C – Ekonomické rozhodování výrobce

8. Firma	157
8.1 Transakční náklady a firma	157
8.2 Firma jako „pletenec smluv“	160
8.3 Nákladově optimální velikost firmy	163
8.4 Cíl firmy	167
8.5 Problém „pána a správce“	169
Dodatek: Neziskové organizace a družstva	173
Shrnutí	176
Klíčové pojmy	177
Otázky a příklady	177
9. Produkční funkce a náklady firmy	179
9.1 Výroba a produkční funkce	179
9.2 Krátkodobá produkční funkce a výnosy z variabilního faktoru	181
9.3 Dlouhodobá produkční funkce a výnosy z rozsahu	183
9.4 Technická substituce	186
9.6 Dlouhodobá nákladová funkce firmy	198
9.7 Vztahy mezi krátkodobými a dlouhodobými náklady	200
9.8 Maximalizace zisku v krátkém a v dlouhém období	205
Shrnutí	207
Klíčové pojmy	208
Otázky a příklady	208
10. Společenské náklady a nabídka	211
10.1 Společenské náklady	211
10.2 Ekonomické náklady firmy a společenské náklady	213
Aplikace: Náklady na reklamu	214
10.3 Společenské náklady, výrobcův přebytek a tržní nabídka	215
10.4 Úspory z rozsahu trhu	219
10.5 Nabídka v krátkém a v dlouhém období	220
Shrnutí	224
Klíčové pojmy	225
Otázky a příklady	225
Oddíl D – Směna, tržní rovnováha a tržní struktury	
11. Směna	229
11.1 Hranice produkčních možností a optimální kombinace produkce	229
11.2 Směna na základě odlišných spotřebních preferencí	235

11.3	Směna na základě odlišných produkčních možností – absolutní výhody	239
11.4	Směna na základě odlišných produkčních možností – komparativní výhody	243
11.5	Mezinárodní obchod	246
11.6	Zdroje komparativních výhod: Heckscher-Ohlinova teorie	251
11.7	Zdroje komparativních výhod: Learning-by-doing	256
11.8	Směna a rozdělování	258
11.9	Směna a migrace	261
11.10	Obchodní ochranářství	262
11.11	Ochrana mladých odvětví	271
	Shrnutí	275
	Klíčové pojmy	277
	Otázky a příklady	278
12.	Tržní rovnováha a tržní cena	281
12.1	Tržní příležitosti a přínosy ze směny	281
12.2	Tržní rovnováha a tržní cena	283
12.3	Arbitráž a zákon jediné ceny	287
12.4	Změny tržní rovnováhy	289
12.5	Cenový strop (maximální cena)	293
12.6	Subvence k ceně	300
12.7	Spotřební daň	303
12.8	Minimální cena	306
	Aplikace: Zvýšení ceny a renta	311
12.9	Licence a produkční kvóty	311
	Shrnutí	315
	Klíčové pojmy	316
	Otázky a příklady	316
13.	Nedokonalé trhy	321
13.1	Příjemce ceny a tvůrce ceny	321
13.2	Územní rozptýlení trhu	323
13.3	Heterogenita produktu	325
13.4	Reklama	327
13.5	Tvorba ceny na nedokonalém trhu	331
	Aplikace 1: Autor a nakladatel	334
13.6	Cenová diskriminace	335
13.7	Odstupňované ceny	346
	Aplikace 2: Zápisné	348
	Shrnutí	351
	Klíčové pojmy	352
	Otázky a příklady	352

14. Monopolistická konkurence	355
14.1 Tržní struktury	355
14.2 Maximalizace zisku (rovnováha firmy)	355
14.3 Monopolistická konkurence a efektivnost	360
Shrnutí	361
Klíčové pojmy	362
Otázky a příklady	362
15. Oligopol	363
15.1 Strategické chování	363
15.2 Cournotův oligopol	365
15.3 Bertrandův oligopol	368
15.4 Kartel	369
15.5 Nashova rovnováha	375
15.6 Proč existují oligopoly	381
15.7 Otevřené trhy a regulované trhy	383
15.8 Dobyvatelné trhy	386
Shrnutí	388
Klíčové pojmy	390
Otázky a příklady	390
16. Monopol a konkurence	393
16.1 Rovnováha monopolu a ztráta efektivnosti	393
16.2 Diskriminující monopol	396
16.3 Vlastnictví jedinečného faktoru	398
16.4 Monopol a konkurence jako proces	400
16.5 Patent	403
16.6 Přirozený monopol	405
16.7 Síťový efekt	409
16.8 Antimonopolní politika	413
16.9 Státem vytvářené monopoly	416
Shrnutí	424
Klíčové pojmy	426
Otázky a příklady	426
Oddíl E – Trhy práce a kapitálu	
17. Trhy práce	431
17.1 Produkční funkce a produktivita práce	431
17.2 Poptávka po práci v krátkém období	433
17.3 Poptávka po práci v dlouhém období	437
17.4 Tržní nabídka práce	439

17.5	Rovnováha trhu práce	441
	Aplikace: Trh práce a zdanění	443
17.6	Odbory	444
17.7	Zákonná minimální mzda	449
17.8	Diskriminace na trzích práce	451
17.9	Nezaměstnanost	454
	Dodatek 1: Pracovní rizika a kompenzující mzdové rozdíly	462
	Dodatek 2: Monopson na trhu práce	466
	Shrnutí	470
	Klíčové pojmy	471
	Otázky a příklady	472
18.	Kapitál a investiční rozhodování	475
18.1	Používání kapitálu	475
18.2	Investování do kapitálu	476
	Aplikace 1: Zrání vína	479
	Aplikace 2: Stáří lesa	480
18.3	Příležitost investovat a ochota spořit	482
18.4	Trh zapůjčitelných fondů	484
18.5	Nominální a reálná úroková míra	488
18.6	Alokace kapitálu	489
	Aplikace 3: Státní podpora malým podnikům a vývozcům	491
18.7	Hodnota kapitálu	494
18.8	Volba mezi investičními projekty	497
18.9	Trhy cenných papírů	500
18.10	Lidský kapitál	505
	Shrnutí	508
	Klíčové pojmy	509
	Otázky a příklady	510
Oddíl F – Efektivnost, vlastnická práva a veřejná volba		
19.	Všeobecná rovnováha a efektivnost	515
19.1	Všeobecná rovnováha trhů	515
19.2	Efektivnost ve výrobě – substituce výrobních faktorů	516
19.3	Efektivnost ve výrobě – transformace produkce	519
19.4	Efektivnost v rozdělování – Paretoovo optimum	521
19.5	Efektivní kombinace statků	527
19.6	Kompenzační platby	528
	Shrnutí	531
	Klíčové pojmy	532
	Otázky a příklady	532

20. Externality a vlastnická práva	535
20.1 Společenské a soukromé náklady a výnosy	535
20.2 Daně a subvence k potlačení externalit	537
20.3 Vlastnická práva a Coaseho teorém	537
20.4 Transakční náklady	543
Dodatek: Externality a vlastnická propojení	545
Shrnutí	547
Klíčové pojmy	547
Otázky a příklady	548
21. Volné zdroje	551
21.1 Neefektivní využívání volných zdrojů	551
Aplikace: Vlastnická práva ve vysílacím spektru	554
21.2 Zpoplatnění volných zdrojů	557
Shrnutí	562
Klíčové pojmy	562
Otázky	562
22. Veřejné statky a veřejná volba	563
22.1 Nevylučitelnost a problém černého pasažéra	563
22.2 Nevylučitelnost a transakční náklady	565
22.3 Nezmenšitelnost (nerivalita) ve spotřebě	568
22.4 Veřejná volba	569
22.5 „Politický trh“	570
22.6 Teorém středového voliče	573
Aplikace: Politické strany v boji o voliče	576
22.7 Racionální neznalost voliče	580
22.8 Zájmové skupiny	581
22.9 Vyhledávání renty	586
22.10 Byrokracie	589
Shrnutí	591
Klíčové pojmy	592
Otázky a příklady	592
23. Regulace a vlastnická práva	595
23.1 Regulace	595
23.2 Ochrana vlastnických práv	603
Shrnutí	607
Klíčové pojmy	608
Otázky	608
Slovník základních pojmů	611

Jmenný rejstřík	627
Věcný rejstřík	629
21.1. Neefektivní využívání vojenských zdrojů	574
21.2. Zpojistění vojenských zdrojů	574
21.3. Vlastnická práva ve vylučovacím systému	574
21.4. Vlastnická práva a Coaseho teorém	574
21.5. Vlastnická práva a Coaseho teorém	574
21.6. Teorie středového vojáka	574
21.7. Racionální neznanost vojáka	574
21.8. Zájmové skupiny	574
21.9. Vyhledávání renty	574
21.10. Byrokracie	574
21.11. Štítní	574
21.12. Klíčové pojmy	574
21.13. Odkazy a příklady	574
21.14. Odkazy a příklady	574
21.15. Odkazy a příklady	574
21.16. Odkazy a příklady	574
21.17. Odkazy a příklady	574
21.18. Odkazy a příklady	574
21.19. Odkazy a příklady	574
21.20. Odkazy a příklady	574
21.21. Odkazy a příklady	574
21.22. Odkazy a příklady	574
21.23. Odkazy a příklady	574
21.24. Odkazy a příklady	574
21.25. Odkazy a příklady	574
21.26. Odkazy a příklady	574
21.27. Odkazy a příklady	574
21.28. Odkazy a příklady	574
21.29. Odkazy a příklady	574
21.30. Odkazy a příklady	574
21.31. Odkazy a příklady	574
21.32. Odkazy a příklady	574
21.33. Odkazy a příklady	574
21.34. Odkazy a příklady	574
21.35. Odkazy a příklady	574
21.36. Odkazy a příklady	574
21.37. Odkazy a příklady	574
21.38. Odkazy a příklady	574
21.39. Odkazy a příklady	574
21.40. Odkazy a příklady	574
21.41. Odkazy a příklady	574
21.42. Odkazy a příklady	574
21.43. Odkazy a příklady	574
21.44. Odkazy a příklady	574
21.45. Odkazy a příklady	574
21.46. Odkazy a příklady	574
21.47. Odkazy a příklady	574
21.48. Odkazy a příklady	574
21.49. Odkazy a příklady	574
21.50. Odkazy a příklady	574
21.51. Odkazy a příklady	574
21.52. Odkazy a příklady	574
21.53. Odkazy a příklady	574
21.54. Odkazy a příklady	574
21.55. Odkazy a příklady	574
21.56. Odkazy a příklady	574
21.57. Odkazy a příklady	574
21.58. Odkazy a příklady	574
21.59. Odkazy a příklady	574
21.60. Odkazy a příklady	574
21.61. Odkazy a příklady	574
21.62. Odkazy a příklady	574
21.63. Odkazy a příklady	574
21.64. Odkazy a příklady	574
21.65. Odkazy a příklady	574
21.66. Odkazy a příklady	574
21.67. Odkazy a příklady	574
21.68. Odkazy a příklady	574
21.69. Odkazy a příklady	574
21.70. Odkazy a příklady	574
21.71. Odkazy a příklady	574
21.72. Odkazy a příklady	574
21.73. Odkazy a příklady	574
21.74. Odkazy a příklady	574
21.75. Odkazy a příklady	574
21.76. Odkazy a příklady	574
21.77. Odkazy a příklady	574
21.78. Odkazy a příklady	574
21.79. Odkazy a příklady	574
21.80. Odkazy a příklady	574
21.81. Odkazy a příklady	574
21.82. Odkazy a příklady	574
21.83. Odkazy a příklady	574
21.84. Odkazy a příklady	574
21.85. Odkazy a příklady	574
21.86. Odkazy a příklady	574
21.87. Odkazy a příklady	574
21.88. Odkazy a příklady	574
21.89. Odkazy a příklady	574
21.90. Odkazy a příklady	574
21.91. Odkazy a příklady	574
21.92. Odkazy a příklady	574
21.93. Odkazy a příklady	574
21.94. Odkazy a příklady	574
21.95. Odkazy a příklady	574
21.96. Odkazy a příklady	574
21.97. Odkazy a příklady	574
21.98. Odkazy a příklady	574
21.99. Odkazy a příklady	574
21.100. Odkazy a příklady	574